

[Niels Helveg Petersen.]

den først og fremmest bruges til en forbedring af kvaliteten af vore omgivelser og til at skabe bedre muligheder for menneskelig udfoldelse. Vore livsvilkår formes af så meget andet end forbrugsmulighederne, og det er nødvendigt, at dette afspejler sig i den politiske debat.

Formanden: Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages kl. 14.

Mødet udsat kl. 12.25.

Mødet genoptaget kl. 14.

Forhandlingen genoptoges.

Poul Dam: Det vil være ret og rimeligt at begynde en omtale af statsministerens åbningstale med det positive, der kan siges om den — og det er jo synd, at statsministeren ikke er her til at høre det.

Man har sjældent været ude for en statsministertale, der i den grad var præget af selverkendelse, nemlig af en indrømmelse af, at regeringens hidtidige politik i alt væsentligt er slået fejl. Statsministeren kan ganske vist henvise til den stigende produktivitet og den deraf følgende velstand for befolkningen, men han har ingen mulighed for at hævde, at regeringen har nogen andel i dette resultat, og det prøver statsministeren da heller ikke på. Tværtimod er det gennemgående motiv i åbningstalen, at regeringens politik ikke har ført til de resultater, som man så ivrigt har tilstræbt eller i det mindste i hver eneste programmerklæring har bedyret at ville tilstræbe.

En enkelt formulering er typisk for regeringens bedømmelse af dens egen indsats, nemlig den, hvor en sætning i talen begynder med ordene: „Det er heller ikke lykkedes“. Nej, det er såvist ikke lykkedes rege-

ringen at opnå forbedring af betalingsbalancen, det er endda mildt udtrykt, og der er som bekendt meget andet, der for at bruge statsministerens eget udtryk heller ikke er lykkedes.

Naturligvis kan man altid snakke sig fra en fiasko ved at lægge ansvaret over på andre, på organisationerne eller på oppositionen, men når en regering både har et stort flertal i folketinget bag sig som den nuværende og gennem et hastigt, undertiden nærmest hektisk, lovgivningsarbejde har lagt nye byrder på befolkningen og erhvervslivet, delvis på en måde, som den mere overfladiske iagttagelse vil klandre, f. eks. kommunerne, så er der ikke mange undskyldninger, der vil blive taget for gode varer. Regeringen har forsøgt de fleste tænkelige indgreb, som kan findes i en ældre lærebog i nationaløkonomi, og de har ikke haft den tilstræbte virkning. Sjældent har et så stort flertal skuffet så mange så meget.

Men det ved statsministeren jo også meget vel, og det tjener ham til ære, at denne erkendelse prægede talen fra først til sidst. At han så ikke tog den naturlige konsekvens af regeringens fiasko, er mindre rosværdigt, men måske meget menneskeligt. Statsministeren er kanhænde fristet til at betragte den politiske udvikling som en kriminalroman af den slags, hvor man kan vente sig en helt ny og forbløffende udvikling i næste kapitel. Den gode kriminalroman ender imidlertid altid med, at de ansvarlige bliver fundet og stillet over for retfærdigheden; det er da en slags trøst for os andre.

Mens jeg lyttede til statsministerens tale i tirsdags, og endnu mere da jeg gennemlæste de to dele af redegørelsen, og da jeg så TV-interviewet samme aften, fik jeg en utryk fornemmelse af, at grundlovens § 38 knap nok var blevet overholdt. Den pålægger som bekendt statsministeren at give det nysamlende folketing en redegørelse for rigets almindelige stilling og de af regeringen påtænkte foranstaltninger. Den første del af denne opgave kan løses på mange forskellige måder, uden at det går ud over et rimeligt